

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยพัฒนาการดำรงชีวิตของมนุษย์ตลอดจนเป็นศาสตร์ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ อีกทั้งการศึกษาในปัจจุบันมีเป้าหมายในการที่จะพัฒนาคนให้มีความพร้อมและมีประสิทธิภาพที่จะดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุขตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) เป็นแผนแห่งความหวังและอนาคตที่มุ่งมั่นพัฒนาการศึกษาให้เป็นรากฐานในการพัฒนาคุณภาพชีวิตคน และเตรียมคนไทยให้ก้าวสู่สังคมยุคใหม่อย่างมั่นคงและรู้ทันโลก โดยทุกส่วนของสังคม จะต้องตระหนักถึงความสำคัญและมีส่วนร่วมในการจัด เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการศึกษา (รุ่ง แก้วแดง , 2540 : 9)

อาจกล่าวได้ว่า การศึกษาทุกระดับล้วนเป็นลำดับขั้นตอนที่สำคัญในการสร้างบุคคลที่มีคุณภาพ นอกจากนี้การศึกษาเป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งหมดให้เกิดแก่นมนุษย์ และโดยเฉพาะการศึกษาระดับประถมศึกษาซึ่งเป็นพื้นฐานของการศึกษาที่สำคัญมากระดับหนึ่ง กล่าวคือเป็นการศึกษาที่มุ่งวางพื้นฐานในการดำรงชีวิตให้กับคนไทยทั้งปวงเพื่อให้มีชีวิตและความเป็นอยู่ที่มีคุณภาพตลอดจนเป็นการศึกษาที่เกือบทุกคนในประเทศได้รับ (ประภาศรี สีหอำไพ , สิริพร บุญยานันท์ , 2536 : 113)

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กำหนดให้วิชาศิลปะศึกษาเป็นวิชาหนึ่งที่อยู่ในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยโดยมีจุดประสงค์เฉพาะเพื่อให้ผู้เรียนรู้ลักษณะดังนี้ คือ

1. มีความคิดสร้างสรรค์
2. สนใจและแสดงออกตามความถนัดและความสามารถของตน
3. มีจิตสำนึกในคุณค่าและประโยชน์ของศิลปวัฒนธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
4. มีความสนุก สนานเพลิดเพลิน และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
5. รู้จักนำศิลปะมาประยุกต์ใช้ให้เกิดคุณค่าและระสนิยมที่ดี

จากจุดประสงค์ของวิชาศิลปะศึกษาจะเห็นได้ว่า ศิลปะศึกษามุ่งเน้นส่งเสริมให้ผู้เรียนมีค่านิยม เจตคติ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สามารถพัฒนาบุคลิกภาพทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา มีความสามารถในการแสดงออก สามารถวิเคราะห์ วิวิจารณ์ แก้ปัญหาที่มีความสนใจที่จะแสวงหาความรู้อยู่เสมอ (กรมวิชาการ ; 2523: 2) นอกจากนี้วิชาศิลปะศึกษา ยังทำให้เด็กเกิดความเพลิดเพลิน

รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคม จึงถือได้ว่าศิลปศึกษาเป็นวิชาที่สร้างเสริมให้เด็กมีพฤติกรรมอันดี ทำให้กล้าคิด กล้าแสดงออก เกิดการเรียนรู้ และแก้ปัญหาด้วยตนเอง อันจะเป็นพื้นฐานที่ทำให้เด็กได้พัฒนาศักยภาพให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น (วิรัตน์ พิชญไพบูรณ์ 2520: 163)

ศิลปศึกษาจึงเป็นการเรียนการสอนในโรงเรียน เพื่อส่งเสริมให้เด็กทุกเพศทุกวัยได้มีโอกาสแสดงออกอย่างเสรีทางความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ และสามารถตอบสนองการแสดงออกของเด็กได้อย่างกว้างขวาง เพราะศิลปะมีกิจกรรมต่าง ๆ ให้เด็กได้เลือกแสดงออกตามความถนัด และความสนใจ (เลิศ อานันทนนะ : 2526: 25)

กิจกรรมพื้นฐานทางศิลปศึกษาที่เด็กให้ความสำคัญและสนใจเป็นอย่างมากก็คือกิจกรรมการวาดภาพระบายสี เพราะธรรมชาติของเด็กนั้นชอบที่จะขีดเขียนอยู่ตลอดเวลาที่จะเห็นได้จากร่องรอยขีดเขียนตามสถานที่ต่าง ๆ ทั่วไป เช่น ฝาผนัง พื้นทราย โต๊ะทำงาน หรือแม้แต่กระจกที่มีฝุ่นจับ ซึ่งเห็นได้ชัดว่าเด็ก ๆ ย่อมพอใจในสิ่งที่ได้ขีดเขียน (เลิศ อานันทนนะ, 2532 : 138) จึงอาจกล่าวได้ว่า การวาดภาพระบายสี เป็นการเรียนรู้ที่ดี วิธีหนึ่ง เพราะการที่เด็กวาดภาพสิ่งต่าง ๆ ได้ แม้ว่าภาพที่ถ่ายทอดออกมา นี้ยังไม่ถูกต้องตามหลักความเป็นจริง ในเรื่องสัดส่วนอันเนื่องมาจากระดับวุฒิภาวะของเด็กก็ตาม (วิรุณ ตั้งเจริญ, 2526 : 11) การวาดภาพระบายสี จึงเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นด้วยวัตถุประสงค์ที่จะส่งเสริมพัฒนาการทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ตลอดจนยังช่วยให้เด็กมีพัฒนาการด้านทักษะ พัฒนาการทางสติปัญญา (Intellectual Growth) พัฒนาการทางด้านอารมณ์ (Emotional Growth) พัฒนาการด้านสังคม (Social Growth) การรับรู้ (Perceptual Growth) การสร้างสรรค์ (Creative Growth) และสุนทรียภาพ (Aesthetic Growth) อีกด้วย (Lowenfeld, 1987)

ลักษณะนิสัยประจำตัวของเด็กอีกอย่างหนึ่งก็คือ เด็กชอบเลียนแบบสิ่งที่ได้พบเห็นมาโดยการวาดภาพไปตามความเป็นจริงและจินตนาการ เพื่อบอกกล่าวเรื่องราวที่ผ่านเข้ามาในความรู้สึกนึกคิดหรือถ่ายทอดความรู้สึกภายในออกมาเป็นรูปธรรมให้ผู้อื่นได้เห็นได้เข้าใจนั่นเอง (วิบูลย์ ธีสุวรรณ, 2520:8) นอกจากนี้ภาพวาดของเด็กนั้นมีความหมายในตัวเองสามารถบ่งบอกถึงความเป็นอยู่และสภาพแวดล้อมรอบๆ ตัวเด็กว่ามีลักษณะอย่างไร อีกทั้งยังสะท้อนถึงความเจริญเติบโตของเด็กในด้านต่างๆ (Rudolph, 1973)

นอกจากกิจกรรมการวาดภาพจะมีความสำคัญต่อเด็กในด้านต่างๆ ดังกล่าวแล้ว กิจกรรมการวาดภาพยังสามารถบอกรู้พัฒนาการทางศิลปะของเด็กได้ด้วยในต่างประเทศได้มีการศึกษาพัฒนาการทางศิลปะของเด็กหลายคน แต่ผู้ที่ได้ศึกษาไว้มากจนเป็นหลักของการศึกษาทางศิลปศึกษา คือ วิคเตอร์

โลเวนเฟลด์ (Lowenfeld, 1982) ซึ่งได้ศึกษาพัฒนาการทางศิลปะของเด็กโดยทดสอบการวาดภาพของเด็กและรวบรวมผลเป็นเกณฑ์พิจารณาขั้นพัฒนาการทางศิลปะของเด็กระดับประถมศึกษาไว้ดังนี้ คือ

1. ขั้นขีดเขียน (The Scribbling Stage) อายุประมาณ 2-4 ปี
2. ขั้นเริ่มต้นวาดภาพได้คล้ายของจริง (Pre-Schematic Stage) อายุประมาณ 4-7 ปี
3. ขั้นวาดภาพได้คล้ายของจริง (Schematic Stage) อายุประมาณ 7-9 ปี
4. ขั้นเริ่มต้นวาดภาพอย่างของจริง (The Stage of Dawning Realism) อายุประมาณ 9-12 ปี
5. ขั้นการใช้เหตุผล (The Age of Reasoning) หรือขั้นวาดภาพเหมือนของจริง อายุประมาณ 12-14 ปี
6. ขั้นการตัดสินใจ (The Period of decision หรือ Adolescent Art in the High School) อายุประมาณ 14-17 ปี

จากที่กล่าวมาคือขั้นพัฒนาการทางศิลปะของเด็กในวัยต่างๆ ซึ่งพบว่าเด็กจะมีความสามารถแสดงออกด้านการวาดภาพระบายสีแตกต่างกันไป ตามระดับพัฒนาการและอายุเด็กวัยระหว่าง 7-9 ปี โลเวนเฟลด์และบริตเตน (1982) จัดให้เป็นวัยสร้างมโนทัศน์ หรือขั้นวาดภาพได้คล้ายของจริง (The Schematic Stage) ลักษณะการวาดภาพของเด็กเป็นการแสดงออกถึงพัฒนาการของความคิด เป็นการสร้างมโนทัศน์ขึ้นในระบบพัฒนาการทางการคิด (Cognitive Development) มากกว่าทำตามที่ตนเห็น (Visual Realism) รูปที่เด็กวาด เด็กมักวาดด้วยเส้นที่เฉียบขาดไม่ลังเล ภาพวาดของเด็กวัยนี้มักแสดงถึงความรู้ของเด็กเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัวเด็ก มโนทัศน์เปลี่ยนไปเมื่อมีความหมายพิเศษเกิดขึ้นกับเด็ก ภาพที่เด็กวาดมักแสดงเส้นพื้นดิน ท้องฟ้า และอากาศอยู่ตรงกลาง มักแสดงถึงการจัดภาพอยู่ในลักษณะ 2 มิติ ไม่มีการแสดงมิติโดยใช้วิธีทับซ้อน (Overlapping) หรือ ถ้าจะมีก็น้อยมาก การสื่อความหมายในด้านเนื้อที่หรือพื้นที่นั้นเด็กจะแสดงออกในลักษณะที่ต้องการให้ผู้ดูเห็นเช่นที่ตนเห็นโดยวิธีแสดงการถ่ายทอดจากด้านบน (Bird's eye view) ภาพวาดในลักษณะเอ็กซ์เรย์ (X-Ray) หรือสลับด้านแบบจิตรกรรมอียิปต์ มีการใช้เส้นฐาน (Base line) และมีบางครั้งการใช้เส้นพื้นดินมากกว่าหนึ่ง (Multibase Line)

จะเห็นได้ว่า เด็กที่มีอายุระหว่าง 7 ถึง 9 ปีนั้น เป็นวัยที่จะต้องเริ่มต้นที่สามารถฝึกฝนให้เกิดประสิทธิภาพได้ตลอดจนเข้าโรงเรียน สมควรจะได้รับ การดูแลเอาใจใส่ในด้านพัฒนาการควบคู่ไปพร้อมกับการศึกษา เด็กต้องพบและเรียนรู้กับสิ่งแวดล้อมรอบๆ กาย เด็กจำเป็นต้องปรับตัวมากขึ้น บิดา มารดา หรือผู้เกี่ยวข้องจึงควรรับทราบถึงพัฒนาการของเด็กวัยนี้ โดยเฉพาะพัฒนาการทางศิลปะ เพื่อจะได้ดูแลและฝึกฝนเด็กอย่างถูกต้องเหมาะสม อันจะส่งผลให้เด็กได้พัฒนาตนไปสู่วัยผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ (พะยอม อังคตานวัฒน์ 2524 : 6)

นอกจากนี้ศาสตราจารย์ วิกเตอร์ โลเวนเฟลด์ (Lowenfeld, 1987) ยังได้กล่าวอีกว่า เด็กโดยทั่วไปนั้นจะมีการแสดงออกที่คล้ายคลึงกัน ไม่ว่าเด็ก เชื้อชาติใด ภาษาใด เด็กจะวาดของอย่างเดียวกันในลักษณะแบบเดียวกัน เมื่ออยู่ในวัยเดียวกัน โลเวนเฟลด์ ได้ศึกษาทดลองเก็บภาพวาดระบายสีและทำสอบการวาดภาพระบายสีของเด็กพบว่า เด็กมีความสามารถแสดงออกทางศิลปะในด้านการวาดภาพระบายสี แตกต่างกันไป ตามระดับขั้นพัฒนาการทางศิลปะ ซึ่งจะเปลี่ยนแปลงไปตามขั้นตอนอย่างเป็นไปตามธรรมชาติ นอกจากนี้ โลเวนเฟลด์ยังกล่าวว่าการวาดภาพระบายสีเป็นขั้นพื้นฐานของการพัฒนาตามลำดับอายุ ซึ่งจะมีสภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยรองลงมาและถ้าเด็กโตขึ้นอิทธิพลของสิ่งต่าง ๆ จะส่งผลต่อการแสดงออกทางศิลปะในด้านการวาดภาพระบายสีให้มีความแตกต่างกัน เช่น อิทธิพลของวัฒนธรรม (พีระพงษ์ กุลพิศาล , 2531) การแสดงออกทางศิลปะจึงเป็นการแสดงออกตามความแตกต่างระหว่างบุคคลที่เป็นไปตามวัย สภาพแวดล้อม การอบรมเลี้ยงดู หรือการสั่งสมประสบการณ์ของตัวเอง

จังหวัดชายแดนภาคใต้นับเป็นภูมิภาคหนึ่งที่มี สภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมแตกต่างจากภูมิภาคอื่นในประเทศ โดยเฉพาะ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ อันได้แก่ จังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส มีโครงสร้างทางสังคมที่มีลักษณะทางสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมที่แตกต่างจากท้องถิ่นอื่นอย่างเห็นได้ชัด กล่าวคือ ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามประมาณร้อยละ 79.41 โดยแยกเป็นรายจังหวัดที่นับถือศาสนาอิสลาม ดังนี้ (สำนักงานสถิติกลาง, 2541)

จังหวัดปัตตานี	ร้อยละ 78.88
จังหวัดยะลา	ร้อยละ 77.95
จังหวัดนราธิวาส	ร้อยละ 81.66

ดังนั้น ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมของประชาชนใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ จึงแตกต่างไปจากประชากรส่วนใหญ่ในประเทศโดยมีลักษณะคล้ายคลึงกับขนบธรรมเนียมของประเทศมาเลเซีย และใช้ภาษามลายูเป็นภาษาท้องถิ่น การดำรงชีวิตส่วนใหญ่ของประชากรในแถบนี้ จะผูกพันผสมผสานระหว่างขนบธรรมเนียม ประเพณีท้องถิ่นกับหลักธรรมและข้อบังคับของศาสนาอิสลาม ซึ่งเป็นตัวกำหนดวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ โดยหลักการที่สำคัญของศาสนา คือ เป็นสิ่งที่เชื่อถือได้ และมีหลักการปฏิบัติตามความเชื่อนั้นๆ (เล็ก วานิชองกูร, 2529) จึงนับว่า ศาสนาเป็นสิ่งที่สำคัญในสังคมที่จะส่งผลให้บุคคลในสังคมนั้นดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างสงบสุข โดยเฉพาะศาสนาอิสลาม การปลูกฝังวัฒนธรรมให้แก่เด็กที่นับถือศาสนาอิสลาม เริ่มตั้งแต่อายุน้อยๆ โดยการถ่ายทอดจากครอบครัว จนกระทั่งถึงชุมชนมีการถ่ายทอดค่านิยมทางสังคมและศาสนาเริ่มจากการอ่านคัมภีร์อัลกุรอาน การศึกษาเรื่องเอกภาพของพระเจ้าเรื่องศาสนบัญญัติที่เกี่ยวกับการทำความสะอาด การทำละหมาด การถือศีลอด การแต่งกาย การบริโภคอาหาร การอยู่อาศัย (โมฮัมหมัด อับดุลกาเดร์, 2530) จะเห็นได้ว่า ศาสนาอิสลามเป็นศาสนา

ที่มีกฎบัญญัติอย่างเคร่งครัดครอบคลุมวิถีประจำวันในทุกๆ ด้าน และมีอิทธิพลต่อจิตใจของผู้นับถือเป็นอย่างมาก (สมบุญ จารุวรรณ, 2532)

สภาพทางการศึกษา การที่ประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่มีศาสนา ภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณีต่างจากภาคอื่นๆ ของประเทศ ตลอดจนมีวัฒนธรรมเฉพาะเป็นของตนเอง คือ ยึดหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม คือหลักศรัทธา และหลักปฏิบัติเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตในสังคมมุสลิม (ประสงค์ สุนศิริ, 2526 :14) การศึกษาของจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่ผู้ปกครองนิยมส่งบุตรหลานไปเรียนวิชาศาสนามากกว่าโรงเรียนของรัฐบาล กล่าวคือ การศึกษาวิชาสามัญของโรงเรียนรัฐบาลเน้นการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางภาษา ค่านิยม ตลอดจนวัฒนธรรมที่ขัดต่อความรู้สึกรักของชาวไทยมุสลิม จึงหันไปเรียนวิชาศาสนาเป็นส่วนใหญ่ (โมฮัมหมัด อับดุลกาเดร์, 2530 : 113)

อย่างไรก็ตามการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติและโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542)

ตารางที่ 1 จำนวนโรงเรียนระดับประถมศึกษาสังกัด สปช. และ สช. ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

สังกัด	จำนวนโรงเรียนแยกเป็นรายจังหวัด			จำนวน	ร้อยละ
	ปัตตานี	ยะลา	นราธิวาส		
สปช.	331	216	360	907	94.8
สช.	12	19	19	50	5.2
รวม	343	235	379	957	100

(ข้อมูลจากกลุ่มงานนิเทศก์ เขตการศึกษา 2 : 2542)

จากตารางแสดงให้เห็นว่าจำนวนโรงเรียนประถมศึกษาที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดนราธิวาสมีมากที่สุด คือจำนวน 360 โรง รองลงมาคือจังหวัดปัตตานีจำนวน 331 โรง และน้อยที่สุดคือจังหวัด ยะลา จำนวน 216 โรง ส่วนโรงเรียนประถมศึกษาที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาเอกชนจังหวัดยะลา และนราธิวาสมีจำนวนเท่ากัน คือ 19 โรงเรียนในจังหวัดปัตตานีมีจำนวน 12 โรงและจำนวนโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมีจำนวนมากกว่าโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน คิดเป็นร้อยละ 94.8 และร้อยละ 5.2 ตามลำดับ

จะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งส่วนใหญ่จะ
 จากจะขึ้นอยู่กับโรงเรียนของรัฐบาลแล้วโรงเรียนเอกชนก็เป็นที่นิยมของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลาน
 เข้าเรียนในโรงเรียนดังกล่าว โดยเฉพาะโรงเรียนที่สอนทั้งวิชาสามัญและวิทยาศาสตร์ เพราะมีความเชื่อ
 ว่าครูผู้สอนมุ่งที่จะถ่ายทอดวัฒนธรรมของตนและไม่ขัดต่อหลักของศาสนา ซึ่งโรงเรียนเอกชน แต่เดิม
 ทำการสอนในโรงเรียนคาทอลิก โรงเรียนโปเนาะและในมัสยิด ซึ่งจะสอนเฉพาะวิทยาศาสตร์เพื่อมุ่งถ่าย
 โทดวัฒนธรรมอิสลามที่เป็นพื้นฐานของการดำรงชีวิต ต่อมาได้พัฒนาและมีการก่อตั้งเป็นโรงเรียนเอก
 ชนสอนทั้งวิทยาศาสตร์และวิชาสามัญ มีแบบแผนและใช้หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการเหมือนกับ
 โรงเรียนของรัฐบาล (สมบุญ จารุวรรณ, 2530)

จากที่ได้กล่าวมาการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนใหญ่จะ
 เป็นโรงเรียนประถมศึกษาที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และโรงเรียน
 ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ซึ่งโรงเรียนประถมศึกษาดังกล่าว จะมีนัก
 เรียนที่นับถือศาสนาพุทธ และนับถือศาสนาอิสลามเรียนอยู่ร่วมกัน นอกจากนี้จากการให้ความสำคัญใน
 การเรียนวิชาศาสนาอิสลาม ทำให้โรงเรียนเอกชนบางโรงเรียน จะมีเฉพาะนักเรียนไทยมุสลิม เปิดทำ
 การสอนตามหลักสูตรประถมศึกษาและวิทยาศาสตร์ควบคู่กัน ซึ่งส่วนใหญ่โรงเรียนประเภทนี้ จะเป็น
 โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองในการส่งบุตร
 หลานเข้าเรียน เพราะมีความเชื่อมั่นในการเรียนการสอนที่มุ่งถ่ายทอดวัฒนธรรมของตนและไม่ขัดต่อ
 หลักศาสนาให้แก่บุตรหลาน ซึ่งจากการสำรวจโรงเรียนดังกล่าวในระดับประถมศึกษาใน 3 จังหวัดชาย
 แดนภาคใต้ และเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ ที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาการแสดง
 ออกทางศิลปะโดยการวาดภาพระบายสีของนักเรียนไทยมุสลิม อายุ 7 ถึง 9 ปี ในโรงเรียนประถมศึกษา
 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีหลักเกณฑ์ โรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มประชากรคือ เป็นโรงเรียนที่สอนโดยใช้
 หลักสูตรประถมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และมีลักษณะเฉพาะทางวัฒนธรรมอิสลาม กล่าวคือ มีครู
 และนักเรียนนับถือศาสนาอิสลาม สภาพแวดล้อมของโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นการใช้ภาษา การแต่งกาย
 และการปฏิบัติศาสนกิจ ที่เป็นไปตามหลักการของศาสนาอิสลาม พบว่ามีจำนวนทั้งสิ้น 4 โรงเรียนดัง
 ตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 จำนวนโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่สอนทั้งวิชาสามัญและวิทยาศาสตร์

จังหวัด	โรงเรียน	อำเภอ	ระดับที่เปิดสอน	
			อนุบาล	ประถมศึกษา
ปัตตานี	ร.ร. อามานะศักดิ์	เมือง	✓	✓
	ร.ร. สายบุรีอิสลามมูลนิธิ	สายบุรี	✓	✓
ยะลา	ร.ร. ศานติธรรม	เมือง	✓	✓
นราธิวาส	ร.ร. สวนสวรรค์วิทยา	เมือง	✓	✓

(ข้อมูลจาก กลุ่มงานนิเทศก์การศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 2: 2542)

ปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก้ปัญหาจากการที่ผู้ปกครอง นิยมส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา โดยกำหนดให้มีการสอนศาสนาในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ เพื่อต้องการแก้ปัญหาด้านคุณภาพการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยนำหลักสูตรอิสลามศึกษามากำหนดเนื้อหาสอดคล้องกับหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยและกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตโดยโครงสร้างของหลักสูตรประกอบด้วยรายวิชาต่าง ๆ รวม 5 วิชา คือ วิชาเอกภาพ วิชาศาสนบัญญัติ วิชาจริยธรรม วิชาภาษาอาหรับ และวิชาอัลกุรอาน (กรมวิชาการ, 2538 : 1-2) แต่อย่างไรก็ตามแม้จะมีการนำหลักสูตรอิสลามเข้ามาสอนในโรงเรียนของรัฐ แต่ก็ไม่สามารถที่ทดแทนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาได้เต็มที่ เนื่องจากคนไทยที่นับถือศาสนาอิสลาม จำเป็นและต้องการที่จะเรียนวิชาศาสนาที่มีความเชื่อมั่นในวัฒนธรรมของตนเอง โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาจึงเป็นความต้องการของชาวมุสลิม

การที่ประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่มีศาสนา ภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณีแตกต่างจากภาคอื่น ๆ ของประเทศ ทำให้เกิดปัญหาในการจัดการศึกษา อันเนื่องมาจากสาเหตุต่าง ๆ เช่น การใช้ภาษา กล่าวคือ การใช้ภาษามลายูในการสอนทำให้เด็กนักเรียนอ่อนภาษาไทย ไม่เข้าใจภาษาไทย (โสธยา ปะนามอ, 2538) และ จากการสำรวจตรวจสอบคุณภาพทางการศึกษาระดับประถมศึกษาปีการศึกษา 2526 พบว่า เขตการศึกษาที่ได้ค่าเฉลี่ยคะแนนมาตรฐานต่ำสุดคือเขตการศึกษา 2 ซึ่งได้แก่จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสตูล (กรมวิชาการ 2542) นอกจากนี้มีผู้ที่ได้ศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งพบว่ามีปัญหาทางด้านต่าง ๆ ดังนี้

จากผลการวิจัยของทวิ หนูแทน (2522) พบว่าครูผู้สอนมีปัญหาการสอนใน 3 จังหวัดภาคใต้ ดังนี้

- มีปัญหาด้านภาษา พบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับผู้เรียน ไม่เข้าใจในภาษาไทย
- มีปัญหาด้านศาสนาและวัฒนธรรม พบว่า มีปัญหาเกี่ยวกับทัศนคติ ความเชื่อของผู้เรียนที่มี

ผลกับการเรียนการสอน

- มีปัญหาด้านครูผู้สอนพบว่า มีปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติและการเตรียมการสอนของครู
- มีปัญหาด้านหลักสูตร พบว่า มีปัญหาเกี่ยวกับความไม่สอดคล้องของหลักสูตรกับสภาพ

ท้องถิ่น

- มีปัญหาด้านสื่อการสอน พบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับความรู้ในการผลิตและใช้สื่อการสอน
- ปัญหาด้านการวัดและประเมินผล พบว่า มีปัญหาในเรื่องการขาดระเบียบการวัดผลที่เป็น

มาตรฐาน

นภคด โรจนอุดมศาสตร์ (2523) ได้ศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาในมณฑลปัตตานีพบว่า นโยบายที่สำคัญในการจัดการศึกษาในมณฑลปัตตานีคือ ต้องการให้ประชาชนส่วนใหญ่ที่นับถือศาสนาอิสลามและใช้ภาษาขาวีในชีวิตประจำวันให้สามารถพูดภาษาไทยได้ สำหรับปัญหาการจัดการศึกษาในมณฑลปัตตานี ได้แก่ ปัญหาการขาดแคลนครู ขาดแคลนงบประมาณ และปัญหาสังคมอันเนื่องมาจากภาษา ศาสนา และวัฒนธรรม

จากการศึกษาระดับความไม่สอดคล้องของกิจกรรมการเรียนการสอนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของ จินดา อาจินสมจาร (2523) ได้ศึกษาปัญหาการสอนจริยธรรมในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ในเขตการศึกษา 2 และศิริวรรณ ดีไพบูลย์ (2525) ได้ศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในเขตการศึกษา 2 พบว่า หลักศาสนาและวัฒนธรรมในท้องถิ่นยังไม่สอดคล้องต่อการจัดการเรียนการสอนค่อนข้างมาก จึงจำเป็นต้องศึกษาเรื่องดังกล่าวให้ชัดเจน สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2531) ที่ได้ศึกษาเพื่อแสวงหาแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับชาวไทยต่างวัฒนธรรมพบว่า การจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โรงเรียนควรมีบทบาทในการกำหนดหลักสูตรให้เหมาะสมกับท้องถิ่นเพราะเนื้อหาบางวิชาไม่สอดคล้องกับสภาพของชุมชน

ไพศาล ไชยราบ (2534) ได้ศึกษาระดับความไม่สอดคล้องของกิจกรรมการเรียนการสอนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ผลเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนบางกิจกรรมดังนี้

การจัดนิทรรศการหรือภาพในหนังสือเรียนที่มีพระพุทธรูปหรือภาพเด็กกำลังไหว้พระจากความคิดเห็นของครู พบว่า มีความไม่สอดคล้องในระดับสูง กล่าวคือ ครูพบว่าเด็กมีความรู้สึกรังเกียจ

เกี่ยวกับศาสนาและผู้ปกครองจะมองในแง่ลบ คือ ผู้ปกครองคิดว่า ในการเรียนการสอนมุ่งเน้นที่จะสอนวัฒนธรรมที่ไม่ใช่ของตนเองให้แก่บุตรหลานของเขา

การให้นักเรียนปั้นรูปคนในวิชาศิลปะศึกษา ผลการวิเคราะห์พบว่า มีความไม่สอดคล้องอยู่ในระดับสูง คือ มีความคิดเห็นว่า การปั้นรูปคนถือว่า ต้องห้ามตามหลักศาสนาโดยให้เหตุผลว่าหลักการของศาสนาอิสลามมีการปฏิเสธการเคารพรูปปั้น และการฝึกงานประดิษฐ์จากใบตองโดยให้นักเรียนทำการประดิษฐ์กระทงเจิม บายศรี เป็นต้น จากการวิจัยพบว่า มีความไม่สอดคล้องอยู่ในระดับสูง คือ มีความเห็นว่าเป็นการปฏิบัติลักษณะที่ถือว่าเป็นการสนับสนุนการเคารพบูชาสื่ออื่นที่มีใช้พระผู้เป็นเจ้า

จากงานวิจัยของวรสุดา ขวัญสุวรรณ (2539) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการสอนศิลปะศึกษาของครูศิลปะศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการสอนศิลปะศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาของครูศิลปะศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ใน 7 ด้าน ได้แก่ ด้านครูผู้สอน ด้านนักเรียน ด้านหลักสูตร ด้านการเตรียมการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการผลิตและใช้สื่อการสอนด้านการวัดผลและประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านนักเรียนและด้านกิจกรรมการเรียนการสอนกล่าวคือ นักเรียนไม่สามารถปฏิบัติกิจกรรมศิลปะศึกษาบางอย่างได้ เนื่องจากไม่สอดคล้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่น เมื่อพิจารณาในส่วนสภาพการสอนที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดในด้านนักเรียนในข้อที่เกี่ยวกับความสามารถของนักเรียนในการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะศึกษา

จากที่ได้กล่าวมาคือปัญหาการจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พอสรุปได้ว่า เกิดจากความไม่เข้าใจทางภาษาและสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมที่ไม่เอื้อต่อการเรียนการสอนในบางวิชาและส่งผลให้หลายวิชาไม่ประสบผลสำเร็จตามจุดประสงค์ที่วางไว้โดยเฉพาะวิชาศิลปะศึกษาซึ่งเป็นวิชาสามัญที่มีลักษณะกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการแสดงออกซึ่งความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการเป็นวิชาพื้นฐานและส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาอื่นๆ โดยครูจัดประสบการณ์ด้านการเรียนการสอนสอนให้สอดคล้องเหมาะสมกับวุฒิภาวะของเด็ก (วิโรจน์ ชาทอง 2517:5) และปัญหาที่สำคัญเกี่ยวกับการเรียนการสอนศิลปะศึกษาตามโรงเรียนต่างๆ ในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีอยู่หลายประการเช่น ขาดแคลนงบประมาณและอุปกรณ์ต่างๆ การขาดสถานที่เรียนศิลปะโดยเฉพาะ รวมทั้งการขาดแคลนครูศิลปะ ที่สามารถเข้าใจถึงจิตใจของเด็กและมองเห็นคุณค่าและความสำคัญของเนื้อหาวิชา ซึ่งจากการสำรวจของผู้วิจัยจากการสัมภาษณ์และการตอบแบบสอบถามของครูที่สอนศิลปะศึกษาในโรงเรียนอามานะศักดิ์จังหวัดปัตตานี โรงเรียนศาสนดิธรรมจังหวัดยะลา และโรงเรียนสวนสวรรค์จังหวัดนราธิวาส เมื่อวันที่ 11-16 มกราคม 2542 พบว่าครูที่สอนศิลปะในโรงเรียนดังกล่าวไม่ได้จบมาจากสาขาศิลปะศึกษาโดยตรงทำให้ขาดความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนทักษะและประสบการณ์ทางด้านศิลปะ ความล้มเหลวของศิลปะศึกษาในโรงเรียนต่างๆ ไปได้แก่ การใช้วิธีสอนแบบเก่าๆ และทัศนคติดั้งเดิมที่พยายามเน้นถึงความ

สำเร็จของผลงานโดยไม่คำนึงถึงพัฒนาการทางศิลปะของเด็กแต่ละวัย (เลิศ อานันทนนะ, 2523:7) รวมไปถึงผู้บริหารไม่เข้าใจและไม่ให้การสนับสนุนอย่างจริงจังในด้านงบประมาณสำหรับการซื้อวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2529:122)

จากปัญหาดังกล่าวจึงมีผลให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนศิลปะซึ่งเป็นวิชาสำคัญในการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางด้านต่างๆ ไม่ได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมให้เด็กได้แสดงออกอย่างอิสระเป็นไปอย่างต่อเนื่องในบางกิจกรรม โดยเฉพาะกิจกรรมการวาดภาพระบายสีซึ่งเป็นกิจกรรมที่ทำให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านต่าง ๆ และสามารถศึกษาถึงขั้นพัฒนาการทางการวาดภาพของเด็กตลอดจนอิทธิพลต่างๆ ที่มีผลเกี่ยวข้องกับการแสดงออกทางการวาดภาพของเด็ก ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่าสภาพแวดล้อมมีผลต่อการแสดงออกทางศิลปะทำให้การแสดงออกทางศิลปะของเด็กมีความแตกต่างกัน

อย่างไรก็ตามงานวิจัยที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์การแสดงออกทางศิลปะโดยการวาดภาพระบายสีของเด็กในระดับต่าง ๆ ตามหลักเกณฑ์ของวิกเตอร์ โทเวนเฟลด์ มีผู้ที่ได้ศึกษาไว้หลายคน แต่ยังไม่มีความรู้ใครทำการวิจัยการแสดงออกทางศิลปะโดยการวาดภาพระบายสีของเด็กไทยมุสลิมอายุ 7-9 ปี ในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมที่เป็นลักษณะเฉพาะ

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจอย่างยิ่งที่จะทำการศึกษาระดับประถมศึกษาโดยการวาดภาพระบายสีของนักเรียนไทยมุสลิมในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อดูว่าจะมีการแสดงออกเกี่ยวกับพัฒนาการทางศิลปะในด้านการวาดภาพระบายสีว่าเป็นอย่างไร และเพื่อเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนศิลปะและบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับศิลปะ ในอันที่จะนำข้อมูลที่ได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ไปปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการแสดงออกและโดยเฉพาะการแสดงออกทางศิลปะในด้านการวาดภาพระบายสีซึ่งอาจส่งผลให้เด็กไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการแสดงออกในด้านดังกล่าวที่พัฒนาสูงขึ้นหรือเป็นไปตามลำดับขั้นพัฒนาการที่ถูกต้องตามทฤษฎีที่ได้กล่าวไว้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการแสดงออกทางศิลปะ โดยการวาดภาพระบายสีของนักเรียนไทยมุสลิมอายุ 7-9 ปี ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจังหวัดชายแดนภาคใต้

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ศึกษา คือ นักเรียนไทยมุสลิม อายุ 7-9 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 - 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 จากโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดชายแดนภาคใต้ อันได้แก่ จังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส
2. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการแสดงออกทางศิลปะโดยการวาดภาพระบายสีตามขั้นพัฒนาการทางศิลปะเด็ก ของวิกเตอร์ โลเวนเฟลด์ (Viktor Lowenfeld, 1987) ในด้านการวาดภาพคน (Human - Figure) การใช้พื้นที่ว่าง (Space) การใช้สี (Color) การออกแบบ (Design)
3. โรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การสุ่มแบบเจาะจง โดยกำหนดเกณฑ์ โรงเรียน คือ เป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่สอนวิชาสามัญ และวิชาศาสนาอิสลาม โดยใช้หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ และเป็นโรงเรียนที่มีลักษณะเฉพาะทางวัฒนธรรมอิสลาม คือ มีครู และนักเรียนเป็นผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม มีวัฒนธรรมการใช้ภาษา การแต่งกาย และการปฏิบัติศาสนกิจที่เป็นไปตามหลักของศาสนาอิสลาม ซึ่งจากการสำรวจของผู้วิจัยพบว่ามีโรงเรียนดังกล่าวทั้งสิ้น 4 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนอามานะศักดิ์ จังหวัดปัตตานี โรงเรียนสายบุรี-อิสลามมูลนิธิ จังหวัดปัตตานี โรงเรียนศานติธรรม จังหวัดยะลา และโรงเรียนสวนสวรรค์วิทยา จังหวัดนราธิวาส

คำจำกัดความของการวิจัย

การแสดงออกทางศิลปะหมายถึง กระบวนการในการสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะ ซึ่งจะแสดงความรู้สึกนึกคิดทางด้านสติปัญญาและความรู้สึกทางด้านจิตใจถ่ายทอดออกมาโดยผ่านการกระทำ

นักเรียนไทยมุสลิม หมายถึง นักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่ และใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง

เกณฑ์พิจารณาขั้นพัฒนาการทางวาดภาพระบายสีหมายถึง เกณฑ์ขั้นพิจารณาขั้นพัฒนาการทางศิลปะเด็กของวิกเตอร์ โลเวนเฟลด์ (Viktor Lowenfeld, 1987) โดยพิจารณาจากการวาดภาพคน การใช้พื้นที่ว่าง การใช้สี และการออกแบบ

จังหวัดชายแดนภาคใต้หมายถึง จังหวัดปัตตานี ยะลาและนราธิวาส มีประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม และใช้ภาษามลายูท้องถิ่นในชีวิตประจำวัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.1 ศึกษาค้นคว้ารวบรวมความรู้ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการแสดงออกโดยการวาดภาพระบายสีจากเอกสาร สิ่งตีพิมพ์ วารสาร ตำรา และงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ

1.2 ศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการทางศิลปะของเด็กของวิกเตอร์ โลเวนเฟลด์ เพื่อเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาการแสดงออกทางศิลปะโดยการวาดภาพระบายสีของกลุ่มตัวอย่าง

2. กลุ่มตัวอย่างประชากร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนไทยมุสลิมอายุ 7 - 9 ปี ชาย และหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2-4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการศึกษาเอกชน จังหวัดชายแดนภาคใต้ อันได้แก่ โรงเรียนอามานะศักดิ์ จังหวัดปัตตานี โรงเรียนसानดิธรรม จังหวัดยะลา และโรงเรียนสวนสวรรค์วิทยา จังหวัดนราธิวาส โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.1 ศึกษาขั้นพัฒนาการทางศิลปะเด็กของวิกเตอร์ โลเวนเฟลด์ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ และเกณฑ์ในการพิจารณาการแสดงออกทางศิลปะ โดยการวาดภาพระบายสีของกลุ่มตัวอย่าง

3.2 ศึกษาแบบทดสอบ และวิธีสร้างแบบทดสอบทางศิลปะจากเอกสารสิ่งตีพิมพ์ และงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ

3.3 สร้างเครื่องมือในการวิจัย ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการวิจัย ตามแนวทางทฤษฎีพัฒนาการทางศิลปะเด็กของวิกเตอร์ โลเวนเฟลด์ และศึกษาจากแบบทดสอบ วัดการแสดงออกทางศิลปะ โดยการวาดภาพระบายสี ของ สมสมร ภู่งกระ (2530) โกศล ภูพลอย (2532) และของ สุกัลกษณ์ ธนเกษพิศาล (2535) เป็นแบบทดสอบที่สร้างขึ้น จากหลักเกณฑ์ขั้นพัฒนาการทางศิลปะเด็ก ของ โลเวนเฟลด์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 รายการคือ

รายการที่ 1 แบบสอบถาม ได้แก่ แบบสอบถามสถานภาพ และความสนใจของนักเรียนไทยมุสลิม

รายการที่ 2 แบบทดสอบ เป็นคำสั่งให้นักเรียนวาดภาพระบายสีในหัวข้อ “ครอบครัวของฉัน” โดยให้นักเรียนวาดลงในกระดาษ ขนาด 12 x 15 นิ้ว ที่ผู้วิจัยเตรียมให้ พร้อมสีเทียน 1 ชุด ใช้เวลา 50 นาที

รายการที่ 3 แบบประเมินค่า เป็นแบบประเมินค่าของแบบทดสอบ ในแต่ละด้าน คือ ด้านการวาดภาพคน การใช้พื้นที่ว่าง การใช้สี และการออกแบบ โดยแบบประเมินค่า จะมีรายละเอียดในการวาดภาพด้านต่าง ๆ ตามขั้นพัฒนาการทางศิลปะเด็ก ขั้นที่ 3 ขั้นวาดภาพได้คล้ายของจริง (Schematic Stage) ของโลเวนเฟลด์

3.4 นำเครื่องมือที่สร้างขึ้น ไปขอคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและหาความตรงตามเนื้อหา (Validity) ตามโครงสร้างแล้วนำเครื่องมือมาปรับปรุง

3.5 นำเครื่องมือไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 2 – 4 อายุ 7 – 9 ปี โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาความเหมาะสมเกี่ยวกับเวลาในการทดสอบ

3.6 นำเครื่องมือที่ผ่านการทดลองใช้ไปขอคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.7 นำเครื่องมือไปทดสอบครั้งที่สอง กับนักเรียนกลุ่มเดิมเพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยวิธีของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson) จากสูตร KR-20 (ถ้วน สายยศและอังคนา สายยศ 2528 : 168)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยนำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างในชั้นเรียนตามวันเวลาที่เรียนปกติ เพื่อให้นักเรียนแสดงออกตามธรรมชาติ โดยอธิบายวิธีทำและหัวข้อเรื่องที่จะวาดให้นักเรียนเข้าใจ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ สถานภาพและความสนใจของนักเรียน โดยการใช้ค่าร้อยละ (Percentage)

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการแสดงออกทางศิลปะโดยการวาดภาพระบายสีในด้านการวาดภาพคน การใช้พื้นที่ว่าง การใช้สี และการออกแบบ โดยผู้เชี่ยวชาญทางศิลปศึกษา ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับศิลปะเด็ก โดยใช้เกณฑ์พิจารณาตัดสินจากคะแนนของผู้เชี่ยวชาญ 3 ใน 5 ท่าน โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage)

6. สุ่มตัวอย่างภาพวาดเด็กจำนวน 30 ภาพ เพื่อนำภาพวาดของเด็กกลุ่มนี้ไปวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นระหว่างผู้วิจัยและผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน โดยใช้สถิติ สัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ของคะแนนแบบของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อหาความสัมพันธ์ในการวิเคราะห์ภาพระหว่างผู้เชี่ยวชาญและผู้วิจัย

7. นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

8. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. จะได้ทราบลักษณะการแสดงออกทางศิลปะ โดยการวาดภาพระบายสีของนักเรียนไทยมุสลิม อายุ 7-9 ปี ที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2-4 โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดชายแดนภาคใต้ว่าเป็นอย่างไร
2. เพื่อนำเสนอผลการวิจัยต่อครูศิลปศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องกับศิลปศึกษา ระดับประถมศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนการวาดภาพระบายสีต่อไป
3. เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยเกี่ยวกับการแสดงออกทางศิลปะ โดยการวาดภาพระบายสีของนักเรียนที่ต่อเนื่องต่อไป